

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

ANY 2006

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

ÍNDEX

1. Introducció.....	5
2. Situació a Catalunya.....	6
2.1. Autoritats competents.....	6
2.2. Mecanismes de coordinació.....	7
2.3. Superfícies de conreu.....	8
2.4. Coexistència de conreus genèticament modificats, convencionals i ecològics.....	10
3. Resultats a Catalunya, any 2006.....	12
3.1. Autoritzacions d'utilització confinada (notificacions tipus A) i d'alliberament voluntari (notificacions tipus B) dels OGM.....	12
3.2. Informació i divulgació sobre els OGM.....	12
3.3. Assajos de camp sobre coexistència entre els diversos sistemes de producció.....	13
3.4. Inspeccions a les empreses agroalimentàries.....	13
3.4.1. Inspeccions a les empreses d'alimentació humana.....	13
3.4.2. Inspeccions a les empreses d'alimentació animal.....	14
3.5. Control de llavors dels OGM.....	14
3.6. La traçabilitat i l'etiquetatge dels aliments a disposició del consumidor final.....	15
4. Referències normatives bàsiques sobre els OGM.....	16
5. Referències bibliogràfiques.....	18

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

01 Introducció

Aquest document és el tercer d'una sèrie que elabora el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, el Departament de Salut, l'Agència Catalana del Consum i l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària.

Tot i que els mecanismes d'autorització i control establerts a la UE respecte als organismes genèticament modificats representen un nivell de garantia suficient a l'hora de protegir la salut i el medi ambient i assegurar la lliure circulació de productes genèticament modificats sans i segurs en la UE, s'ha observat, i no només al nostre territori, una percepció negativa per part d'alguns consumidors respecte a determinats tipus de productes i tecnologies.

Cal fer, doncs, un seguiment adequat del seu ús a tota la cadena alimentària per tal de vetllar pel compliment de les regulacions d'aplicació, com també per garantir al consumidor l'accés a informació útil que li permeti fer una elecció conscient i basada en informació fiable. Aquestes mesures han d'anar especialment dirigides a tenir cura del compliment de les condicions d'etiquetatge i de traçabilitat establertes reglamentàriament, i s'han de complementar amb accions de comunicació oportunes.

Durant el 2006 no hi ha hagut canvis en les actuacions de les administracions encarregades de vigilar i controlar els organismes genèticament modificats a Catalunya, ni s'ha promulgat cap legislació nova que hagi afectat el programa de vigilància i control. Per aquesta raó, s'ha volgut fer un document concís, que reculli les dades del 2006.

La nostra intenció és que es puguin llegir d'una tirada totes les novetats aparegudes el 2006, tot evitant la repetició d'informació ressenyada en els documents anteriors. El lector que necessiti aprofundir sobre el tema pot consultar els documents del 2005 i del 2004 en la pàgina web de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària¹.

¹ <http://www.gencat.net/salut/acsa/Du12/html/ca/dir1312/index.html>

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

02 Situació a Catalunya

2.1. AUTORITATS COMPETENTS

A Catalunya els òrgans responsables en matèria de vigilància i control d'organismes genèticament modificats són:

1. El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR), pel que fa a:

- La vigilància i el control de les produccions d'OGM a Catalunya.
- La traçabilitat de matèries primeres, productes semielaborats i elaborats procedents d'OGM.
- Les inspeccions dirigides a lluitar contra el frau, les falsificacions i altres infraccions similars en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries.

Organismes responsables

Servei de Producció Agrícola de la Subdirecció General d'Agricultura, de la Direcció General d'Agricultura i Ramaderia (per als dos primers punts).

Servei d'Inspecció i Control Agroalimentari de la Subdirecció General de Qualitat Agroalimentària, de la Direcció General d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries (per al darrer punt).

2. L'Agència Catalana del Consum adscrita al Departament d'Economia i Finances, pel que fa a la traçabilitat i l'etiquetatge dels aliments a disposició del consumidor final.

Organisme responsable

Servei d'Inspecció i Control de Mercat de la Subdirecció General de Disciplina de Mercat.

3. El Departament de Salut, pel que fa a la vigilància i el control dels OGM no autoritzats, principalment a través del Sistema Coordinat d'Intercanvi Ràpid d'Informació (SCIRI).

Organisme responsable

Servei d'Higiene Alimentària de la Subdirecció General de Protecció de la Salut de la Direcció General de Salut Pública.

2.2. MECANISMES DE COORDINACIÓ

La Comissió Catalana de Bioseguretat (CCBS)² és l'òrgan consultiu de l'Administració de la Generalitat de Catalunya que té la missió de rebre les sol·licituds, analitzar-les i avaluar-les amb caràcter previ a l'autorització de qualsevol activitat amb organismes genèticament modificats, per tal que la seva utilització no comporti un perill per a la salut humana ni per al medi ambient. La CCBS està formada per set membres permanents: un representant del DAR que exerceix la presidència, un representant del Departament de Salut, un del Departament de Medi Ambient i Habitatge, un del Departament d'Educació i Universitats, un de l'Agència Catalana del Consum, un altre de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària i un funcionari de la Direcció General d'Agricultura i Ramaderia, que actua com a secretari.

Paral·lelament a la Comissió Catalana de Bioseguretat, hem d'assenyalar dues altres comissions en l'àmbit estatal:

- La Comissió Nacional de Bioseguretat (CNBS) és l'òrgan de l'Estat adscrit al Ministeri de Medi Ambient on es comenten i s'informa sobre les notícies de la UE en matèria d'OGM, i també s'informa sobre les notificacions corresponents. El secretari de la CCBS és el representant de Catalunya de la CNBS.
- La Comissió Nacional de Biovigilància (CNBV) és l'òrgan de l'Estat adscrit al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació on es comenten i s'informa sobre les polítiques sectorials en matèria d'OGM. El subdirector d'Agricultura del DAR participa en aquesta Comissió com a representant de Catalunya.

Les línies de treball principals en relació amb els OGM que es duen a terme són:

1. Regular les activitats d'investigació i desenvolupament de les institucions i entitats que operen amb els OGM:
 - *Autoritzacions d'utilització confinada dels OGM (notificacions tipus A)*, consisteix a autoritzar els laboratoris per treballar amb els OGM (R+D). El procés d'autorització és llarg i complex i és un tràmit que pot durar fins a dos anys.
 - *Autoritzacions d'alliberament voluntari dels OGM (notificacions tipus B)*, consisteix a autoritzar l'alliberament controlat dels OGM amb finalitats diferents de la comercialització (investigació, assajos demostratius, proves de camp, etc.).
2. Informar els agents que intervenen en les cadenes productiva i comercial sobre les novetats normatives que regulen el sector (Comissió Catalana de Bioseguretat).
3. Informar els productors, elaboradors, distribuïdors, altres agents i consumidors sobre els diferents aspectes relacionats amb els OGM (informació i divulgació sobre els OGM).
4. Estudiar la coexistència entre els productors que utilitzen els OGM i els que operen amb sistemes d'agricultura ecològica, integrada o convencional (assajos de camp sobre coexistència).

² Òrgan creat pel Decret 152/2003, de 23 de juny, pel qual s'estableix el règim jurídic per a les actuacions d'utilització confinada i d'alliberament voluntari d'organismes vegetals genèticament modificats a Catalunya

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

5. Establir criteris per a la coexistència entre la producció dels OGM i els procedents d'altres sistemes de producció. Es tracta d'un procés continu de recopilació i estudi de treballs realitzats.
6. Supervisar el compliment de la normativa sobre traçabilitat dels OGM (control de matèries primeres al camp i primer receptor). Aquesta activitat es va iniciar l'any 2005.
7. Detectar els frauds, les falsificacions i altres infraccions similars en els aliments i pinsos. En particular, evidenciar els casos en què productes designats com a convencionals són OGM o, en realitat, en provenen, i a l'inrevés.

Aquesta tasca és duta a terme per la Subdirecció General de Qualitat Agroalimentària i es realitza a l'origen, és a dir, en el mateix lloc des d'on s'expedeixen els productes agroalimentaris per a la primera introducció en el mercat.

8. Supervisar el compliment de la normativa sobre comercialització i etiquetatge de material vegetal de reproducció genèticament modificat (control de llavors dels OGM).
9. Supervisar el compliment de la normativa referent al registre de conreus comercials genèticament modificats i dels convencionals i ecològics, com també donar informació pública sobre les localitzacions corresponents a Catalunya.
 - Proposta de registre: camps, estructura i fons d'informació.
 - Disseny del registre: definició dels camps i estructura i vinculació a la Declaració única agrària a Catalunya (DUN) com a font d'informació.

Activitat dependent de la publicació del Projecte de decret ___/2005, de ___, pel qual es regula la producció agrícola genèticament modificada, la coexistència amb la producció convencional i l'ecològica i el sistema de vigilància i control, i s'estableixen les normes específiques per al conreu de blat de moro. Aquest projecte va ser tramès al Consell Tècnic del Govern de la Generalitat amb data de juny del 2005.

10. La traçabilitat i l'etiquetatge dels aliments a disposició del consumidor final.

2.3. SUPERFÍCIES DE CONREU

El blat de moro és l'única espècie que té varietats genèticament modificades autoritzades incloses al Registre de Varietats Comercials, dependent de l'Oficina Espanyola de Varietats Vegetals, o al Catàleg Europeu de Varietats de Plantes Agrícoles. Per tant, és l'única espècie d'aquestes característiques que es pot cultivar a l'Estat espanyol.

Actualment, a l'Estat espanyol es poden cultivar seixanta-una varietats diferents de blat de moro genèticament modificat amb el paquet gènic MON 810, que els confereix resistència al taladre, una de les plagues més importants del blat de moro a Catalunya.

Fins a la campanya agrícola 2004-2005 (collita del 2005), la superfície sembrada a Catalunya amb varietats genèticament modificades de blat de moro s'ha calculat anualment a partir de les

declaracions de moviments de llavors presentades pels distribuïdors de les cases comercials de llavors al Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

La superfície sembrada amb blat de moro genèticament modificat a Catalunya durant l'any 2006 s'ha determinat a partir de la Declaració única agrària (DUN). D'acord amb la normativa vigent, els titulars d'explotacions que utilitzin varietats genèticament modificades han de declarar els camps sembrats amb aquest tipus de llavor, indicant la varietat i la superfície sembrades per a cadascuna de les localitzacions.

L'any 2003, la superfície sembrada a Catalunya de varietats genèticament modificades de blat de moro era de 5.390 hectàrees sobre un total de 41.650 hectàrees. És a dir, el 12,94% de la zona sembrada.

L'any 2004, la superfície de varietats genèticament modificades va augmentar fins a 16.259 hectàrees sobre un total estimat de 41.925 hectàrees, que representa el 38,78% sobre el total de la superfície de blat de moro sembrada a Catalunya.

L'any 2005, la superfície estimada de varietats genèticament modificades va ser de 17.170 hectàrees sobre un total estimat de 40.754 hectàrees, cosa que representa el 42,13% sobre el total de la superfície de blat de moro sembrada a Catalunya.

L'any 2006, la superfície de blat de moro sembrada amb varietats genèticament modificades es va estimar en 15.248 hectàrees, sobre un total de 37.871 hectàrees, que representa el 40,26% del total sembrat a Catalunya.

Any	Superfície (ha)			Modificació genètica	
	Total	GM	GM/total (%)	Bt-176	MON-810
2003	41.625	5.390	12,54	-	-
2004	41.925	16.259	38,78	2.187	14.005
2005	40.745	17.170	42,13	928	16.242
2006	37.871	15.248	40,26	0	15.248

Tal com s'observa, l'any 2006 desapareix el conreu de blat de moro amb la modificació genètica Bt-176, això és degut a la retirada de totes les varietats comercials de blat de moro Bt-176, que inclou un gen marcador bla resistent a l'antibiòtic ampicil·lina.

Aquesta retirada és resultat de la publicació de l'opinió adoptada el 2 d'abril del 2004, per part del comitè científic de l'EFSA, sobre l'ús de gens resistents als antibiòtics com a gens marcadors en plantes modificades genèticament, i en aplicació de l'article 4.2 de la Directiva 2001/18/CE. Mitjançant l'Ordre APA/2628/2005, de 28 de juliol (BOE 11.08.2005), s'exclouen del Registre de Varietats Comercials quatre varietats de blat de moro modificat genèticament amb Bt-176.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

El notificant d'aquesta varietat va comunicar a la Comissió, amb data de setembre del 2005, que havia deixat de vendre a la Comunitat llavors de blat de moro SYN-EV176-9 després del període de sembra del 2005, i que no pensava presentar una sol·licitud de renovació de l'autorització.

En conseqüència, ni el conreu, ni la comercialització del blat de moro SYN-EV176-9 i de productes derivats, no estan autoritzats en la Comunitat després del 18 d'abril del 2007.

Com a resultat de la no-disponibilitat d'aquestes llavors, s'espera que els productes derivats del blat de moro SYN-EV176-9 desapareguin de la cadena alimentària humana i animal en un període de temps raonable.

Per tal de garantir-ne la retirada efectiva del mercat, la Comissió Europea ha publicat aquest any 2007 la Decisió 2007/304/CE de la Comissió, de 25 d'abril de 2007, relativa a la retirada del mercat del blat de moro Bt-176 (SYN-EV176-9) i de productes derivats.

2.4. COEXISTÈNCIA DE CONREUS GENÈTICAMENT MODIFICATS, CONVENCIONALS I ECOLÒGICS

Fins al moment en què la Comissió Europea va publicar la recomanació de la Comissió, de 23 de juliol de 2003, sobre les directrius per a l'elaboració d'estratègies i millores pràctiques nacionals, amb la finalitat de garantir la coexistència dels conreus modificats genèticament amb l'agricultura convencional i ecològica, ni la Comissió Europea ni cap Estat membre no disposaven de normes reguladores de la producció agrícola genèticament modificada, ni tampoc sobre la coexistència entre aquest tipus de producció i altres sistemes productius.

Per tal de començar a introduir el concepte de coexistència entre els agricultors de conreus extensius i facilitar la implantació d'un sistema regulador que en possibilités la coexistència, el DARP, partint de la recomanació esmentada, va elaborar un full informatiu i el va enviar al col·lectiu d'agricultors amb explotacions cerealícoles i a altres agents implicats en la cadena cerealícola de Catalunya (agrupacions professionals, cooperatives agràries, instituts i centres agrícoles, universitats, etc.).

Recomanacions sobre la coexistència de conreus modificats genèticament, convencionals i ecològics

1. Cooperació entre explotacions veïnes

Hi ha d'haver col·laboració i comunicació mútua entre els agricultors per conèixer el tipus de conreu que se sembrarà i adoptar les mesures necessàries per garantir l'etiquetatge correcte de la collita.

2. Aplicació de bones pràctiques agrícoles a les explotacions

3. Ús de llavors certificades

Una de les fonts més importants de barreja accidental de conreus modificats genèticament i conreus no modificats, en el cas del blat de moro, són les impureses de les llavors.

4. Distàncies d'aïllament

Per poder gestionar que la presència accidental dels OGM en conreus convencionals es manté per sota dels límits establerts en la reglamentació comunitària, cal establir una distància d'aïllament entre les parcel·les de blat de moro cultivades amb aquestes varietats.

5. Períodes de floració

Una altra mesura per evitar la presència accidental de pol·len de conreus modificats genèticament en conreus no modificats genèticament consisteix a programar les dates de sembra entre parcel·les veïnes per evitar la coincidència dels períodes de floració.

6. Sembra

S'han de netejar les sembradores i altres eines de treball abans i després d'utilitzar-les, per tal d'evitar la dispersió de llavors emprades en operacions anteriors.

7. Collita

Cal netejar la recollidora abans i després d'utilitzar-la, i també tots els estris de treball auxiliars, per tal d'evitar la dispersió de llavors utilitzades en operacions anteriors.

8. Transport i emmagatzematge

És necessari garantir la separació física de les partides per a diferents destinacions utilitzant diferents sistemes de producció, des de la collita fins al primer punt de venda. Per tant, s'han d'emmagatzemar i processar separatament, com també evitar el vessament accidental dels grans durant el transport.

03 Resultats a Catalunya Any 2006

3.1. AUTORITZACIONS D'UTILITZACIÓ CONFINADA (NOTIFICACIONS TIPUS A) I D'ALLIBERAMENT VOLUNTARI (NOTIFICACIONS TIPUS B) DELS OGM

Tipus A

S'han iniciat converses amb vuit centres de recerca i desenvolupament localitzats a la província de Barcelona i Girona. Dos han iniciat la tramitació per a l'autorització, mentre que els sis restants estan en fase d'informació prèvia a la presentació de la notificació corresponent.

Amb la finalitat d'informar i preparar la documentació que cal presentar, al llarg de l'any s'han fet visites de reconeixement i reunions amb el personal investigador i administratiu dels vuit centres.

Tipus B

S'han presentat i aprovat disset notificacions d'alliberament voluntari a la Comissió Catalana de Bioseguretat i sis a la Comissió Interministerial d'Organismes Genèticament Modificats, CIOGM (competència de l'Administració General de l'Estat per aplicació de la Llei 9/2003).

S'han dut a terme visites de seguiment sobre la totalitat de les notificacions presentades, en diferents fases de creixement de les plantes.

La CCBS es va reunir el 2006 en una ocasió. Durant la sessió es van estudiar les notificacions presentades i es van comunicar les novetats sobre els OGM en l'àmbit de la UE, l'Estat espanyol i Catalunya.

3.2. INFORMACIÓ I DIVULGACIÓ SOBRE ELS OGM

- «Aula de Consum: Organismes genèticament modificats», organitzada per l'Agència Catalana de Consum. Situació dels organismes genèticament modificats a Catalunya. Marc regulador (Barcelona, 31 de gener del 2006).
- VI jornades organitzades per l'associació Eléboro de Agroecologia. Escuela Politécnica Superior de Huesca. Ponència del DAR sobre «La futura Llei de coexistència de Catalunya». (Osca, 26 d'abril del 2006).
- Jornades organitzades pel DAR: «Tecnologies en conreus extensius (transgènics)». Escola de Capacitació Agrària de Vallfogona de Balaguer. Situació dels organismes genèticament modificats a Catalunya. Marc regulador (31 de maig del 2006).

- ACSA: Edició i distribució de 100.000 exemplars en català i 20.000 en castellà del tríptic informatiu «Aliments genèticament modificats».
- ACSA: Edició i distribució de 1.000 exemplars del document «Sistema de vigilància i control dels organismes genèticament modificats (OGM) a Catalunya, any 2005».

3.3. ASSAJOS DE CAMP SOBRE COEXISTÈNCIA ENTRE ELS DIVERSOS SISTEMES DE PRODUCCIÓ

Conveni d'encàrrec de serveis entre el DAR i l'IRTA per dur a terme un assaig de camp amb blat de moro genèticament modificat, a fi d'estudiar l'eficiència i la fiabilitat dels mètodes de presa de mostres per a la detecció dels OGM en conreus de blat de moro i determinar un sistema de mostreig simplificat per detectar i quantificar la presència d'OGM en camps convencionals.

3.4. INSPECCIONS A LES EMPRESES AGROALIMENTÀRIES

3.4.1 INSPECCIONS A LES EMPRESES D'ALIMENTACIÓ HUMANA

Les inspeccions en matèria de lluita contra el frau en la producció i la comercialització agroalimentària són dutes a terme pel Servei d'Inspecció i Control Agroalimentari de la Subdirecció General de Qualitat Agroalimentària.

Mitjançant un detallat programa anual d'inspeccions, aquesta unitat posa en pràctica tot un seguit d'actuacions orientades a detectar frau, falsificacions i enganys.

Aquestes actuacions es fonamenten en l'anàlisi i l'explotació de la comptabilitat material de les empreses per obtenir proves que evidencien falsificacions, enganys i adulteracions; tècnica que, en el cas de determinats productes amb els OGM, és l'única vàlida (per exemple en els olis). També es fan servir les tècniques analítiques (ADN), sobretot com a element complementari a les tècniques d'anàlisi documental.

L'any 2006 es van practicar cinc inspeccions a empreses alimentàries i en dues es van detectar infraccions relacionades amb els OGM. La investigació sobre l'origen de la partida no conforme a través de la traçabilitat dels productes i al llarg de la cadena comercial va detectar infraccions comeses per un altre operador diferent del que s'estava inspeccionant.

Els productes investigats són productes convencionals relacionats amb matèries primeres per a ús alimentari en salses, sopes, xocolates, lecitines, farines, additius i productes carnis. En aquests productes s'ha investigat la possible procedència de soia o blat de moro transgènics.

L'anàlisi i l'explotació dels elements de la traçabilitat de les empreses investigades ha estat complementada amb la presa de mostres oficials per determinar analíticament l'ADN. En total s'han pres dotze mostres, onze de les quals eren correctes i una, incorrecta.

Les mostres han estat analitzades pel *Laboratorio Arbitral Agroalimentario* del MAPA. Pel que fa als 2 expedients en els quals s'han detectat irregularitats, des del Servei s'ha proposat incoació d'expedient sancionador.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

3.4.2. INSPECCIONS A LES EMPRESES D'ALIMENTACIÓ ANIMAL

El Servei de Producció Ramadera de la Subdirecció General de Ramaderia del DAR fa inspeccions per comprovar el compliment de la normativa sobre traçabilitat dels ingredients dels pinsos i sobre l'etiquetatge dels productes comercialitzats.

L'inspector del DAR es presenta a l'establiment de producció, de fabricació o de distribució de pinsos, comprova la traçabilitat documental dels ingredients susceptibles de contenir o provenir d'organismes genèticament modificats. Principalment es tracta de fer el seguiment del gra de blat de moro i la soia, i dels seus derivats (farines, etc.), i prendre mostres dels ingredients i del producte comercial final (pinso).

Les mostres recollides, degudament precintades, són enviades al Laboratori de Sanitat Vegetal, dependent de la Subdirecció General d'Agricultura del DAR, per determinar si hi ha elements transgènics.

El pla de controls d'alimentació animal per a l'any 2006 incloïa la presa de mostres de matèries primeres per a pinsos. La previsió per a l'any 2006 era d'agafar les mostres durant l'últim trimestre de l'any. Es van obtenir trenta-nou mostres per determinar la presència d'OGM. I el resultat va ser: tres mostres amb presència d'OGM, que encara estan pendents de quantificar i, per tant, de valorar.

Taula 1. Nombre de determinacions per mostra i tipus de producte

Producte	Nombre de mostres	Nombre de determinacions realitzades per OGM
Matèries primeres	109	39
Pinso	856	0
Additius i premescles	32	0
TOTAL	997	39

Taula 2. Incompliments segons tipus de producte

Determinacions	Matèries primeres	Pinso	Additius/premescles
OGM	0 (3 positius pendents de quantificar)	0	0

3.5. CONTROL DE LLAVORS DELS OGM

La vigilància i el control del compliment de la normativa sobre comercialització i etiquetatge de material vegetal de reproducció genèticament modificat és competència del DAR, i es du a terme a través del Servei de Producció Agrícola.

Les inspeccions que fa el Servei de Producció Agrícola inclouen el compliment de la normativa sobre distribució i etiquetatge de les llavors genèticament modificades, i la determinació de la presència d'organismes transgènics en llavors comercials no modificades genèticament. Inclou les activitats següents:

- a) Control de la distribució de llavors de varietats autoritzades de blat de moro genèticament modificat (inscrites al Registre de Varietats Comercials o per APC), mitjançant la recepció i la verificació de les declaracions presentades al DAR pels distribuïdors autoritzats de les llavors esmentades.
- b) Control de la distribució de llavors de varietats de blat de moro en fase de registre. Inclou la comprovació del volum de llavors per sembrar i les localitzacions exactes dels camps sembrats.
- c) Control de la presència d'organismes transgènics en llavors de varietats autoritzades de blat de moro no modificades genèticament (convencional) certificades a Catalunya.
 - Realització d'anàlitiqes per detectar els OGM al 100% dels lots certificats a Catalunya.
 - Realització d'anàlitiqes per detectar els OGM al 50% dels lots de llavors de blat de moro reprecintats a Catalunya.

L'any 2006 es van mostrejar 76 lots de llavors de blat de moro no modificat genèticament, certificats o reprecintats a Catalunya. En 10 d'aquests lots es va detectar la presència d'organismes transgènics, sempre inferiors al 0,3%.

3.6. LA TRAÇABILITAT I L'ETIQUETATGE DELS ALIMENTS A DISPOSICIÓ DEL CONSUMIDOR FINAL

L'Agència Catalana del Consum va dur a terme l'any 2006 vint preses de mostres d'aliments susceptibles de contenir els OGM. Els resultats analítics van ser negatius en totes les mostres.

Durant l'any 2006, la Direcció General de Salut Pública va rebre 117 notificacions del Sistema Coordinat d'Intercanvi Ràpid d'Informació (SCIRI) relacionades amb els OGM. Cinquantes notificacions estaven relacionades amb irregularitats en l'etiquetatge i seixanta-una amb la presència d'un OGM no autoritzat. Els productes implicats són l'arròs i els productes a base d'arròs (110) i papaia (1). Com que en cap de les notificacions els productes no es van comercialitzar a Catalunya, durant l'any 2006 no es va haver de fer cap actuació.

04 Referències normatives bàsiques sobre els OGM

- Directiva 90/219/CEE del Consell, de 23 d'abril de 1990, relativa a la utilització confinada de microorganismes genèticament modificats (DOCE L núm. 007, de 10.01.1991).
- Directiva 98/81/CE del Consell, de 26 d'octubre de 1997, per la qual es modifica la Directiva 90/219/CEE, relativa a la utilització confinada de microorganismes genèticament modificats (DOCE L núm. 330, de 05.12.1998).
- Reglament (CE) núm. 258/1997 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de gener de 1997, sobre nous aliments i nous ingredients alimentaris (DOCE L núm. 043, de 14.02.1997).
- Directiva 2001/18/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de març de 2001, sobre l'alliberament intencional al medi ambient d'organismes genèticament modificats; per la qual es deroga la Directiva 90/220/CEE del Consell (DOCE L núm. 106, de 17.04.2001).
- Recomanació de la Comissió, de 23 de juliol de 2003, sobre les directrius per a l'elaboració d'estratègies i millores pràctiques nacionals amb la finalitat de garantir la coexistència dels conreus modificats genèticament amb l'agricultura convencional i ecològica (notificada amb el número C (2003) 2624, DOUE L núm. 189, de 29.07.2003).
- Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de setembre de 2003, sobre aliments i pinsos genèticament modificats (DOUE L núm. 268, de 18.10.2003).
- Reglament (CE) núm. 1830/2003 del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de setembre de 2003, relatiu a la traçabilitat i l'etiquetatge d'organismes genèticament modificats i a la traçabilitat dels aliments i pinsos produïts a partir d'aquests; pel qual es modifica la Directiva 2001/18/CE (DOUE L núm. 268, de 18.10.2003).
- Reglament (CE) núm. 641/2004 de la Comissió, de 6 d'abril de 2004, sobre les normes de desenvolupament del Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa a la sol·licitud d'autorització de nous aliments i pinsos genèticament modificats, la notificació de productes existents i la presència accidental o tècnicament inevitable de material genèticament modificat l'avaluació de risc del qual hagi estat favorable (DOUE L núm. 102, de 07.04.2004).
- Reglament (CE) núm. 65/2004 de la Comissió, de 14 de gener de 2004, pel qual s'estableix un sistema de creació i assignació d'identificadors únics als organismes genèticament modificats (DOUE L núm. 10, de 16.01.2004).
- Recomanació 2004/787/CE de la Comissió, de 4 d'octubre de 2004, relativa a les directrius tècniques de mostreig i detecció d'organismes genèticament modificats i de

material produït a partir d'organismes genèticament modificats, com a productes o incorporats a productes en el marc del Reglament (CE) núm. 1830/2003 (DOUE L núm. 348, de 24.11.2004).

- Recomanació de la Comissió, de 23 de juliol de 2003, sobre les directrius per a l'elaboració d'estratègies i millores pràctiques nacionals, amb la finalitat de garantir la coexistència dels conreus modificats genèticament amb l'agricultura convencional i ecològica (DOCE L núm. 189, de 29.07.2003).
- Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, l'alliberament voluntari i el comerç d'organismes genèticament modificats (BOE núm. 100, de 26.04.2003).
- Reial decret 178/2004, de 30 de gener, pel qual s'aprova el Reglament general per al desplegament i l'execució de la Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, l'alliberament voluntari i la comercialització d'organismes genèticament modificats (BOE núm. 27, de 31.01.2004).
- Decret 152/2003, de 23 de juny, pel qual s'estableix el règim jurídic per a les actuacions d'utilització confinada i d'alliberament voluntari d'organismes vegetals genèticament modificats a Catalunya (DOGC núm. 3917, de 03.07.2003).
- Reglament (CE) núm. 1981/2006 de la Comissió, de 22 de desembre de 2006, sobre les normes de desenvolupament de l'article 32 del Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa al laboratori comunitari de referència per als organismes modificats genèticament (DOUE L núm. 368, de 23.12.2006).

05 Referències bibliogràfiques

Per a més informació, podeu consultar els documents o les pàgines web següents (els enllaços a Internet eren accessibles amb data 8 de novembre del 2007):

- DG SANCO —aliments i pinsos genèticament modificats— informació sobre quins són els aliments i els pinsos genèticament modificats autoritzats o pendents d'autorització i quin és el procés d'autorització d'un aliment o pinso genèticament modificat, com també normativa sobre l'etiquetatge i la traçabilitat dels OGM i dels aliments genèticament modificats³.
- DG SANCO —plantes i llavors genèticament modificades⁴.
- Document de preguntes i respostes sobre el Reglament dels OGM a la UE⁵.
- Autoritat Europea de Seguretat Alimentària, grup científic sobre organismes genèticament modificats⁶.
- Joint Research Centre (JRC) de la Comissió Europea, s'hi pot consultar informació sobre tots els assajos de camp amb organismes genèticament modificats que es fan a Espanya i en la resta de països de la Unió Europea i informació sobre el Laboratori Comunitari de Referència per a aliments i pinsos genèticament modificats⁷.
- Biotecnologia moderna dels aliments, la salut i el desenvolupament humà: estudi basat en l'evidència. Departament d'Innocuïtat Alimentària, Organització Mundial de la Salut⁸.
- Protocol de Cartagena sobre seguretat de la biotecnologia del Conveni sobre la Diversitat Biològica⁹.
- Ministeri de Medi Ambient: informació actualitzada sobre la Comissió Nacional de Bio-seguretat (CNBS), el Consell Interministerial d'OGM, informació sobre les notificacions i autoritzacions sobre activitats confinades, alliberaments voluntaris al medi, i comercialització i conreus d'OGM que es duen a terme a Espanya¹⁰.
- Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA), Oficina Espanyola de Varietats Comercials, informació sobre les varietats comercials de llavors autoritzades a Espanya dels OGM, com també la sèrie històrica del total de superfície en hectàrees de varietats de blat de moro genèticament modificat sembrades a Espanya¹¹.
- Comissió del Codex Alimentarius¹²

-
- ³ http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/gmfood/index_en.htm.
 - ⁴ http://ec.europa.eu/food/plant/gmplants/index_en.htm.
 - ⁵ http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/gmfood/qanda_en.htm.
 - ⁶ <http://www.efsa.europa.eu/en/science/gmo.html>.
 - ⁷ <http://gmo-crl.jrc.it/>.
 - ⁸ http://www.who.int/foodsafety/publications/biotech/biotech_sp.pdf.
 - ⁹ <http://www.biodiv.org/doc/legal/cartagena-protocol-es.pdf>.
 - ¹⁰ http://www.mma.es/portal/secciones/calidad_contaminacion/omg/.
 - ¹¹ <http://www.mapa.es/es/agricultura/pags/semillas/introduccion.htm>.
 - ¹² http://www.codexalimentarius.net/web/index_es.jsp.

Document elaborat per:

Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural
Departament de Salut
Agència Catalana del Consum
Agència Catalana de Seguretat Alimentària

Disseny i maquetació: Lacetania
DLB: B-6.358-2008

Document editat per:

